

Dr. Vida Sándor*

MIKOR NINCS JOGKIMERÜLÉS?

A jogkimerülés, illetve – más irányú megközelítéssel vagy terminológiával – a belenyugvás viszonylag ritkán foglalkoztatja a bíróságokat. Ezt az intézményt ugyanis azonfelül, hogy azt a bitorló csak ritkán használja védekezésének eszközeként, a bíróság óvatosan alkalmazza. Ez magyarázza, hogy ilyen tárgyú ügyek az EU Bírósága elé is ritkán kerülnek.

Tényállás

Az alapper felperese a Coty Prestige cég, a Lancaster Group tagja számos jó hírű védjegy alatt forgalmaz illatszereket. Ilyen a DAVIDOFF, a JIL SANDER, a CALVIN KLEIN, a LAGERFELD, valamint saját védjegyei, a LANCASTER és a JOOP!

E közösségi és nemzetközi védjegyekkel a Coty Prestige cég áruit szelektív forgalmazási hálózaton keresztül, úgynevezett „hivatalos viszonteladók” segítségével forgalmazza az egész világon.

A Coty Prestige valamennyi hivatalos viszonteladójával kötött típusszerződés 5. cikkének szövege a következő:

„5.1. [A Coty Prestige] gazdaságilag elfogadható mértékben, sokoldalúan támogatja a hivatalos viszonteladót a termék eladása érdekében tett erőfeszítése során. A részleteket a felek esetenként egyeztetik.

5.2. [A Coty Prestige] ingyenesen a hivatalos viszonteladó rendelkezésére bocsáthat dekorációs és más reklámanyagot is. Ez az anyag a [Coty Prestige] tulajdonában marad, és felhívására vissza kell adni, kivéve ha a fogyasztók felé történő továbbadásra szánták.

5.3. [A Coty Prestige] által rendelkezésre bocsátott reklámanyagot a hivatalos viszonteladó kizárólag a meghatározott reklámcélra használhatja fel. A hivatalos viszonteladó számára tilos minden kereskedelmi értékesítés, különösen a minták, teszterek és miniatűrök eladása.”

A Simex Trading cég, amely nem tagja a Coty Prestige hivatalos viszonteladói hálózatának, többek között illatszereket forgalmaz.

2007. szeptember 26-án a Coty Prestige az ingolstadti (Németország) City-Arkaden üzletközpontjában található, a „Sparfümerie” üzletláncához tartozó üzletben végzett próbavásárlás alkalmával hozzájutott két üveg Davidoff Cool Water Man parfümöt tartalmazó úgynevezett „teszterhez”.

---

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda.

A szóban forgó teszterek eredeti parfümöt tartalmazó eredeti üvegek voltak, azonban nem volt eredeti kupakjuk, és fel volt tüntetve rajtuk a „bemutatópéldány” felirat. Csomagolásuk annyiban tért el az eredeti áruétól, hogy egyrészt azt mindössze egy fehér doboz alkotta, amelyre feketével nyomtatták azokat az adatokat, amelyek az eredeti csomagoláson színesek. Másrészt elől a „bemutatópéldány” felirat, míg az egyik oldalon a „kereskedelmi forgalomba nem hozható” jelzés szerepelt.

A beszerzett teszterek gyártási azonosítószáma alapján a Coty Prestige megállapította, hogy a tesztereket 2006 júliusában Szingapúrba szállították a társaság egyik hivatalos viszonteladójához.

Ezt követően a „Sparfümerie” üzletlánc tulajdonosa arról tájékoztatta a Coty Prestige-t, hogy az árukat a Simex Trading alperestől szerezte be üzletláncának nürnbergi üzlete számára, és állítása alátámasztásául bemutatta a vonatkozó számlákat.

Ezen vásárlás és egy további, eredetileg a Közel-Keletre szállított termék próbavásárlás alkalmával történő beszerzését követően a Coty Prestige a Simex Tradinggel szemben jogsértés abbahagyására való kötelezés iránti keresetet nyújtott be a jelen eljárás keretében, és arra hivatkozott, hogy a szóban forgó tesztereket a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül hozták először forgalomba az Európai Unióban vagy az Európai Gazdasági Térségben (a továbbiakban: EGT).

A Simex Trading e kereset elutasítását kérte, és azt állította, hogy a védjegyvitalomból eredő jog a szóban forgó teszterek vonatkozásában kimerült, mivel azokat a védjegyjogosult hozzájárulásával forgalomba hozták az EGT-ben.

A Coty Prestige erre azzal válaszolt, hogy az érintett árukat nem az ő kezdeményezésére vagy hozzájárulásával hozták forgalomba. A parfümöket, és így a tesztereket is, ugyanis kizárólag a hivatalos viszonteladónak bocsátja rendelkezésére. A velük kötött szerződésekben a Coty Prestige fenntartja magának a teszterek tulajdonjogát. Ezen túl reklámanyagról van szó, amelyeket mint ilyeneket nem a fogyasztóknak szánnak, ami magyarázza, miért van egyértelműen feltüntetve a tesztereken, hogy nem hozhatók forgalomba.

A Nürnberg-Fürth Törvényszék (Landgericht Nürnberg-Fürth) elutasította a Coty Prestige keresetét, mivel úgy ítélte meg, hogy a védjegyvitalomból eredő jogok kimerültek a szóban forgó teszterek vonatkozásában, noha azokon fel volt tüntetve, hogy nem hozhatók forgalomba. Ugyanis mivel a parfümtesztereket a Coty Prestige azzal a felhatalmazással adta át a hivatalos viszonteladóknak, hogy használják fel az azokban található parfümöt,

ezzel átadta az ezen áruk feletti tényleges rendelkezési jogot, ennél fogva megvalósult a védjegyirányelv 7. cikke és a KVR 13. cikke szerinti forgalomba hozatal. A jogkimerülés elve nem korlátozható vagy érvényteleníthető a védjegyjogosult szerződéses korlátozásai által. A Coty Prestige-zsel kötött szerződésének valamely hivatalos viszonteladó által történő megsértése csupán az érintett gazdasági szereplők közötti szerződéses viszonyt érinti. A tulajdonjog fenntartása továbbá nem bír jelentőséggel, mert a jogkimerülésnek csupán a tényleges rendelkezési jog átszállása a feltétele.

A Nürnbergi Fellebbviteli Bíróság (Oberlandesgericht Nürnberg), amelyhez fellebbezést nyújtottak be, úgy vélte, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjának megalapozottságával kapcsolatban komoly kételyek merülnek fel.

A kérdést előterjesztő bíróság szerint az EU Bírósága ítélkezési gyakorlatából, különösen pedig a C-16/03. sz., a Peak Holding AB kontra Axolin Elinor AB-ügyben hozott ítéletből¹ az következik, hogy a védjegyirányelv² 7. cikkének (1) bekezdése és a KVR³ 13. cikkének (1) bekezdése szerinti forgalomba hozatal fő tényállási ismérvei az áruval való rendelkezés jogának az átruházása és az áru gazdasági értékének a realizálódása.

A jelen eset annyiban tér el, hogy a teszterek a felek szerződéses megállapodása szerint továbbra is a védjegyjogosult tulajdonában maradnak, és csupán a tartalmuk kerül átadásra felhasználás – de nem eladás – céljából. A tesztereken és csomagolásukon szereplő feliratból a kereskedő számára is egyértelmű, hogy a tesztereket nem eladásra szánták, ezért kizárt a harmadik fél által történő jóhiszemű vásárlás is.

Ilyen körülmények között a hivatalos viszonteladó tehát csak korlátozott rendelkezési joggal bír a teszterek felett. Ezenfelül a védjegyjogosult nem hasznosíthatta a teszterek gazdasági értékét, hiszen nem azok eladása volt a célja.

A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi továbbá, hogy a teszterek rendelkezésre bocsátásának tulajdonképpeni célja a reklám. Ez egyébként egyértelműen következik a külső csomagoláson és az üvegen szereplő feliratokból. Márpedig a Coty Prestige a jogsértés abbahagyására való kötelezés iránti keresete által érintett körülmények között ez a cél nem valósult

¹ Az ítélet rendelkező része:

1. A védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, miszerint a védjeggyel ellátott termékeket nem lehet az EGT területén belül forgalomba hozott terméknek tekinteni, ha a védjegyjogosult eladás céljából importálta őket az EGT-be, illetve ha az EGT területén belül – saját vagy társult vállalkozások boltjaiban – eladásra kínálta a fogyasztóknak, csak nem sikerült eladnia őket (ítélet 44. pont és rendelkező rész 1. pont).

2. Az alapügyhöz hasonló körülmények esetén a védjegyjogosult és az Európai Gazdasági Térség más piaci szereplője között létrejövő szerződésben a viszonteladási tilalom kikötése nem zárja ki, hogy a védjegyirányelv 7. cikke (1) bekezdése értelmében forgalomba hozatal valósuljon meg, tehát az EGT területén belüli viszonteladási tilalom megsértésének esetén nem akadályozza a védjegyjogosult kizárólagos jogának kimerülését (ítélet 56. pont és rendelkező rész 2. pont).

² 89/104 EKG sz. védjegyirányelv (újrakodifikálva a 2008/95 EK sz. irányelvvel).

³ 40/94 EK sz. tanácsi rendelet (újrakodifikálva a 207/2009 EK sz. rendelettel) a közösségi védjegyről.

meg, hiszen a tesztereket nem bocsátották a vásárlók rendelkezésére kipróbálás céljából, hanem, a szerződés megszegésével, harmadik fél részére értékesítették azokat.

Ilyen körülmények között a Nürnbergi Fellebbviteli Bíróság felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„A KVR 13. cikkének (1) bekezdése és a védjegyirányelv 7. cikke szerinti forgalomba hozatalról van-e szó akkor, ha az úgynevezett parfümtesztereket a tulajdon átruházása nélkül, az eladás tilalma mellett azért adják át a szerződéses kereskedőknek, hogy a lehetséges vásárlók tesztelhessék az áru tartalmát, miközben az árun szerepel, hogy az kereskedelmi forgalomba nem hozható, és a szerződés szerint a gyártó/védjegyjogosult bármikor visszahívhatja az árut, és az áru csomagolása az egyszerűbb csomagolás miatt egyértelműen különbözik a gyártó/védjegyjogosult által egyébként szokásosan forgalomba hozott áruétől?”

Ítélet⁴

Az EU Bírósága – a főtanácsnok meghallgatását követően, annak írott indítványa (perösszefoglalója) nélkül, 2010. január 3-án hozott ítéletében a következőket mondta.

Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a védjegyirányelv 5–7. cikke a védjegyoltalmi jogra vonatkozó szabályok teljes harmonizációjáról rendelkezik, és meghatározza a védjegyjogosultat az Unión belül megillető jogosultságokat (lásd különösen a C-324/08. sz., a Makro Zelfbedieningsgroothandel és társai-ügyben hozott ítélet 20. pontját⁵ és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot – jelen ítélet 27. pont).

Közelebbről a védjegyirányelv 5. cikke olyan kizárólagos jogot biztosít a védjegyjogosultnak, amelynek alapján az bármely harmadik személynek megtilthatja, hogy a védjeggyel ellátott árukat importálja, eladásra felkínálja, forgalomba hozza vagy e célból raktáron tartsa. Ugyanezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése kivételt állít fel e szabályra, amikor kimondja, hogy a védjegyjogosult joga kimerül, amennyiben az áruk általa, illetve az ő hozzájárulásával kerültek forgalomba hozatalra az EGT területén (lásd különösen a fent hivatkozott

⁴ C-127/09 ügyszám.

⁵ A szöveg:

... az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a védjegyirányelv 5–7. cikke a védjegyoltalmi jogra vonatkozó szabályok teljes harmonizációjáról rendelkezik, és meghatározza a védjegyjogosultat a Közösségen belül megillető jogosultságokat (a C-355/96. sz., a Silhouette International Schmied-ügyben hozott ítélet 25. és 29. pontja és a C-414/99, C-415/99 és C-416/99 sz., a Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítélet 39. pontja).

Makro Zelfbedieningsgroothandel és társai-ügyben hozott ítélet 21. pontját⁶ és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot – jelen ítélet 28. pont).

A kizárólagos jog kimerülése bekövetkezik akár azáltal, hogy a jogosult kifejezett vagy hallgatólagos formában hozzájárulását adja az EGT-n belüli forgalomba hozatalhoz, akár azáltal, hogy ő maga vagy vele gazdaságilag kapcsolatban álló személy, például engedélyes hozza forgalomba az árut az EGT-ben. Tehát mind a védjegyjogosult hozzájárulása, mind az általa, illetve a vele gazdaságilag kapcsolatban álló személy által az EGT-ben történő forgalomba hozatal, amely egyenértékű a kizárólagos jogról való lemondással, meghatározó tényezője ezen jog kimerülésének (ebben az értelemben lásd a C-244/00. sz., a Van Doren + Q-ügyben hozott ítélet 34. pontját;⁷ a C-59/08. sz., a Copad-ügyben hozott ítélet 43. pontját,⁸ valamint a fent hivatkozott Makro Zelfbedieningsgroothandel és társai-ügyben hozott ítélet 24. pontját⁹ és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot – jelen ítélet 29. pont).

A védjegyen fennálló jogok biztosítása, valamint annak garantálása céljából, hogy valamely, védjeggyel ellátott áru a továbbiakban forgalmazható legyen anélkül, hogy a védjegyjogosult ez ellen felléphetne, lényegi fontosságú, hogy e védjegyjogosult ellenőrizhesse e védjegyek EGT-n belüli első forgalomba hozatalát, függetlenül attól, hogy ezen árukat esetleg már forgalomba hozták az EGT-n kívül, mivel ezen forgalmazás nem eredményezi a jognak a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kimerülését (ebben az

⁶ A szöveg:

...a védjegyirányelv 5. cikke olyan kizárólagos jogot biztosít a védjegyjogosultnak, amely alapján az bármely harmadik személynek megtilthatja, hogy a védjeggyel ellátott árukat importálja, eladásra felkínálja, forgalomba hozza, vagy e célból raktáron tartsa. Ugyanezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése kivételt állít fel e szabályra, amikor kimondja, hogy a védjegyjogosult joga kimerül, amennyiben az áruk általa, illetve az ő hozzájárulásával kerültek forgalomba hozatalra az EGT területén (lásd a C-414/99, C-415/99 és C-416/99 sz., a Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítélet 40. pontját, a C-244/00 sz., a Van Doren + Q-ügyben hozott ítélet 33. pontját és a C-16/03 sz., a Peak Holding-ügyben hozott ítélet 34. pontját).

⁷ A szöveg:

...A kizárólagos jog kimerülése bekövetkezhet a termékeknek az EGT piacán a védjegytulajdonos kifejezett vagy hallgatólagos hozzájárulásával történő forgalomba hozatalával, vagy a védjegytulajdonos által a piacon történő saját forgalombahozatallal. A védjegytulajdonos hozzájárulásával történő forgalomba hozatal, vagy a védjegytulajdonos által történő saját forgalomba hozatal amelyek egyenértékűek a kizárólagos jogról való lemondással, egyaránt döntő tényezője a jogkimerülésnek (a hozzájárulás tekintetében vö. a C-414/99, C-415/99 és C-416/99 sz., a Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítélet 41. pontjával).

⁸ A szöveg:

...az EU Bírósága ítélezési gyakorlatából következik, hogy bizonyos esetekben ezen kizárólagos jog kimerülése akkor is bekövetkezik, ha az áruk forgalmazását olyan személy végzi, aki gazdaságilag kapcsolatban áll a védjegyjogosulttal. Ez a helyzet különösen valamely engedélyes esetében (ebben az értelemben lásd a C-9/93 sz., IHT Internationale Heiztechnik és Danzinger-ügyben hozott ítélet 34. pontját).

⁹ A szöveg:

...Az EU Bírósága egyrészt úgy ítélte meg, hogy a védjegyirányelv 5. cikkében foglalt kizárólagos jog kimerülése akkor is bekövetkezik, ha az áruk forgalmazását olyan személy végzi, aki gazdaságilag kapcsolatban áll a védjegyjogosulttal, ilyen például az engedélyes (ebben az értelemben lásd a fent hivatkozott IHT Internationale Heiztechnik és Danzinger-ügyben hozott ítélet 34. pontját és a fent hivatkozott Copad-ügyben hozott ítélet 43. pontját).

értelemben lásd különösen a fent hivatkozott Makro Zelfbedieningsgroothandel és társai-ügyben hozott ítélet 31. és 32. pontját,¹⁰ valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot – jelen ítélet 30. pont).

Továbbá a védjegyoltalomból eredő jogok csak az olyan áruminták tekintetében merülnek ki, amelyek első ízben a védjegyjogosult által vagy az ő hozzájárulásával kerültek forgalomba az EGT-ben. Ezzel szemben a védjegyjogosult a védjegyirányelv által biztosított kizárólagos jognak megfelelően továbbra is megtilthatja a védjegy használatát ugyanazon áru más mintái tekintetében, amelyek nem képezték az EGT-n belüli első forgalomba hozatal tárgyát (ebben az értelemben lásd a C-173/98. sz., a Sebago és Maison Dubois-ügyben hozott ítélet 19. és 20. pontját¹¹ – jelen ítélet 31. pont).

Az alapügyben felmerül a kérdés, hogy az ügy körülményei között a szóban forgó árukat, nevezetesen a Coty Prestige parfümtesztereit, amelyeket a társaság szelektív forgalmazási szerződés keretében bocsát hivatalos viszonteladói rendelkezésére, maga a védjegyjogosult vagy annak hozzájárulásával harmadik személy hozta-e első ízben forgalomba az EGT-ben (ítélet 31. pont).

Ellentétben a fent hivatkozott Peak Holding-ítélet alapjául szolgáló üggyel, a jelen ügy alapeljárásának tárgya nem az a kérdés, hogy valamely, védjeggyel megjelölt árukkal kapcsolatos egyes aktusok, amennyiben azokat ugyanezen védjegy jogosultja vagy ahhoz gaz-

¹⁰ A szöveg:

31. ... amint azt egyébként a közösségi ítélkezési gyakorlat is pontosította, az említett térségen kívüli esetleges forgalmazás e vonatkozásban nem eredményezi a jog kimerülését (lásd a C-173/98 sz., a Sebago és Maison Dubois-ügyben hozott ítélet 21. pontját; a C-249/00 sz., a Van Doren + Q-ügyben hozott ítélet 26. pontját és a C-16/03 sz., a Peak Holding-ügyben hozott ítélet 36. pontját).

32. Következésképpen a védjegyhez fűződő jog biztosítása, valamint annak garantálása céljából, hogy valamely védjeggyel ellátott áru a továbbiakban forgalmazható legyen anélkül, hogy a védjegyjogosult ez ellen felléphetne, lényegi fontosságú, hogy e védjegyjogosult ellenőrizhesse ezen áruknak az EGT-n belüli első forgalomba hozatalát, függetlenül attól, hogy ezen árukat esetleg már forgalomba hozták az EGT-n kívül (ebben az értelemben lásd a C-173/98 sz., a Sebago és Maison Dubois-ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontját; a C-414/99. C-415/99 és C-416/99 sz.. a Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítélet 33. pontját; a C-244/00 sz., a Van Doren + Q-ügyben hozott ítélet 26. pontját, valamint a C-16/03 sz., a Peak Holding-ügyben hozott ítélet 36. és 37. pontját).

¹¹ A szöveg:

19. ...a védjegy által biztosított jog csupán olyan konkrét termékek (individual items) vonatkozásában merül ki, amelyeket a védjegytulajdonos hozzájárulásával hoztak forgalomba a meghatározott piacon. A védjegytulajdonos tehát a védjegyirányelv alapján megtilthatja az olyan termékek tekintetében történő védjegyhasználatot, amelyeket nem az ő hozzájárulásával hoztak piaci forgalomba.

20. Az EU Bírósága már megállapította, hogy a védjegyirányelv 7. cikk (1) bekezdésének a célja, hogy egy védjeggyel megjelölt termék további piaci forgalmazását a védjegytulajdonos engedélyével lehetővé tegye, és hogy megtiltsa neki, hogy az ilyen forgalmazással szemben fellépjen (a C-337/95 sz. Dior kontra Evora-ügy 37. és 38. pontja, továbbá a C-63/97 sz. BMW-ügy 57. pontja). Ezt az értelmezést alátámasztja a védjegyirányelv 7. cikkének (2) bekezdése, amely utal a termék „további forgalomba hozatalára”, ami azt jelzi, hogy a jogkimerülés intézménye csupán olyan meghatározott termékeket érint, amelyeket előzőleg a védjegytulajdonos hozzájárulásával hoztak piaci forgalomba.

daságilag kapcsolódó személy hajtja végre az EGT-ben, a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti forgalomba hozatalnak tekinthetők-e. Ennélfogva a forgalomba hozatal fogalmának ezen ítéletben kifejtett ismérvei a jelen alapeljárás tárgyát képező körülmények között nem bírnak jelentőséggel (ítélet 33. pont).

Jelen ügyben ugyanis, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, azt az aktust, amelyet a szóban forgó áruk – amelyek tekintetében a védjegyoltalomból eredő jog kimerülésére hivatkoznak – EGT-n belüli első forgalomba hozatalának kell tekinteni, nem a védjegyjogosult vagy vele gazdasági kapcsolatban álló személy, hanem harmadik személy hajtotta végre. Nem vitatott ugyanis, hogy az ügy tárgyát képező teszterek EGT-n belüli forgalmazása első aktusának a teszterek Simex Trading általi, a németországi Sparfümerie üzlethálózat részére történt értékesítése tekinthető, amely tesztereket a Simex Trading a Coty Prestige szingapúri hivatalos viszonteladójától szerezte be és importálta (ítélet 34. pont).

Továbbá, a jelen ítélet 30. és 31. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat fényében sem az, hogy a Coty Prestige kezdetben a szóban forgó árumintákat szingapúri székhelyű hivatalos forgalmazója rendelkezésére bocsátotta, sem pedig az, hogy a Coty Prestige ugyan-ezen áru más mintáit az EGT-n belüli hivatalos forgalmazói rendelkezésére bocsátotta, nem tekinthető a szóban forgó áruk, amelyek tekintetében a védjegyoltalomból eredő jog kimerülésére hivatkoznak, a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti forgalomba hozatalának (ítélet 35. pont).

Ebből az következik, hogy tekintettel a jelen ítélet 29. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló összefüggésben a védjegyjogosult kizárólagos jogának kimerülését kizárólag az ő esetleges, a szóban forgó áruk harmadik fél általi EGT-n belüli forgalomba hozatalára vonatkozó, kifejezett vagy hallgatólagos hozzájárulása eredményezheti. Ennélfogva ilyen összefüggésben a meghatározó tényező, amely a kizárólagos jog kimerülését eredményezheti, erre, a védjegyjogosult saját kizárólagos jogáról történő lemondással egyenértékű felhatalmazásra vonatkozik (ítélet 36. pont).

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a védjegyirányelv 5. cikkében foglalt kizárólagos jogról való lemondás szándéka még abban az esetben is következhet a jogosult hallgatólagos hozzájárulásából, ha a szóban forgó árukat az EGT-n belül első ízben olyan személy hozta forgalomba, aki a védjegyjogosulttal nem áll gazdasági kapcsolatban, és a védjegyjogosult nem adta kifejezett hozzájárulását (lásd a fent hivatkozott Makro Zelfbedieningsgroothandel

és társai-ügyben hozott ítélet 19. pontját¹² és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot – jelen ítélet 37. pont).

Az ítélkezési gyakorlatból az következik ugyanis, hogy bár „ilyen akarat rendszerint a hozzájárulásnak kifejezett nyilatkozat formájában való közlésével valósul meg, nem zárható ki, hogy bizonyos esetekben a hozzájárulásra hallgatólagosan lehet következtetni olyan tényezők vagy körülmények alapján, amelyek vagy az EGT-n kívüli vagy e térségen belüli forgalomba hozatalt megelőzően, azzal egyidejűleg vagy azt követően állnak fenn, és amelyek a nemzeti bíróság álláspontja szerint is egyértelműen arra utalnak, hogy a jogosult jogáról lemondott” (a C-414/99–C-416/99. sz., a Zino Davidoff és Levi Strauss egyesített ügyekben hozott ítélet 46. pontja¹³ – jelen ítélet 38. pont).

E vonatkozásban a fent hivatkozott Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítéletében az EU Bírósága ugyancsak úgy ítélte meg, hogy hallgatólagos hozzájárulás nem következhet:

- „abból, hogy a védjegyjogosult nem közölte az EGT-n kívül forgalomba hozott áru minden további vevőjével, hogy ellenzi az EGT-n belüli forgalomba hozatalt;
- abból, hogy az áruk nincsenek ellátva az EGT-ben történő forgalomba hozatal tilalmára vonatkozó jelzéssel;
- abból a körülményből, hogy a védjegyjogosult a védjeggyel ellátott áruk tulajdonjogát anélkül ruházta át, hogy szerződéses tilalmat kötött volna ki, és hogy a szerződésre alkalmazandó jog szerint az átruházott tulajdonjog – szerződéses tilalom hiányában – korlátlan továbbértékesítésre vonatkozó jogot foglal magában, vagy legalábbis arra vonatkozó jogot, hogy az árukat később az EGT-ben forgalmazni lehet” (ítélet 39. pont).

Továbbá ugyanezen ítélet 66. pontjában¹⁴ az EU Bírósága úgy ítélte meg, hogy a védjegyjogosult kizárólagos jogának kimerülése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy:

¹² A szöveg:

...a C-414/99, C-415/99 és C-416/99 sz., a Zino Davidoff és Levi Strauss-ügyben hozott ítélet 46. pontjában az EU Bírósága kifejtette, hogy a korábban az e térségen kívül forgalmazott áruk EGT-n belüli forgalomba hozatalához való hozzájárulás nemcsak annak kifejezett nyilatkozat formájában való közlésével valósul meg, hanem arra „hallgatólagosan lehet következtetni olyan tények vagy körülmények alapján, amelyek vagy az EGT-n kívüli forgalomba hozatalt megelőzően, azzal egyidejűleg vagy azt követően állnak fenn, és amelyek a nemzeti bíróság álláspontja szerint is egyértelműen arra utalnak, hogy a jogosult jogáról lemondott”. Ugyanezen ítélet 53–58. pontjában az EU Bírósága ezt kiegészítette azzal, hogy azon tényeknek, amelyeket a hallgatólagos hozzájárulás megállapítása során vesznek figyelembe, egyértelműen utalniuk kell arra, hogy a védjegyjogosult lemondott kizárólagos jogának érvényesítéséről, különösen pedig e hallgatólagos hozzájárulás nem következhet a védjegyjogosult pusztán hallgatásából.

¹³ Szó szerint idézve a C-414/99-C-416/99 ítéletből.

¹⁴ A szöveg:

...a védjegyjogosult kizárólagos jogának kimerülését illetően nem releváns, hogy: a védjeggyel ellátott árukat importáló kereskedő nem bír tudomással arról, hogy a jogosult ellenzi azoknak az EGT-ben történő forgalomba hozatalát, illetve azoknak az e piacon a jogosított viszonteladók kívüli más kereskedők általi forgalomba hozatalát; vagy hogy a jogosított viszonteladók és nagykereskedők annak ellenére nem alkalmazták ezt a tilalmat átvevő szerződéses kikötést saját vásárlóikkal szemben, hogy a védjegyjogosult ezen ellenvetésről értesítette őket.

– a védjeggyel ellátott árukat importáló kereskedő nem bír tudomással arról, hogy a jogosult ellenzi azoknak az EGT-ben történő forgalomba hozatalát, illetve azoknak az e piacon a jogosított viszonteladókön kívüli más kereskedők általi forgalomba hozatalát; vagy hogy

– a jogosított viszonteladók és nagykereskedők annak ellenére nem alkalmazták ezt a tilalmat átvevő szerződéses kikötést saját vásárlóikkal szemben, hogy a védjegyjogosult ezen ellenvetésről értesítette őket” (ítélet 40. pont).

Noha a kérdést előterjesztő bíróság feladata a jelen ítélet 38–40. pontjában felidézett tényezők fényében megvizsgálni, hogy az alapügyben a védjegyjogosult – kifejezett vagy hallgatólagos formában – hozzájárulását adta-e az EGT-n belüli forgalomba hozatalhoz, meg kell állapítani, hogy az ezen ügy összefüggéséhez hasonló helyzetben bizonyos tényezők és körülmények, amelyeket tekintetbe kell venni annak eldöntése során, hogy következtetni lehet-e a védjegyjogosult hallgatólagos hozzájárulására, nem támasztják alá, hogy a védjegyjogosult bizonyossággal lemondott volna a védjegyirányelv 5. cikkében foglalt kizárólagos jogáról (ítélet 41. pont).

A megkereső végzésben foglalt tényezőkből az következik ugyanis, hogy az alapügy tárgyát képező áruk parfümösüvegek, amelyek csomagolásán a „bemutatópéldány” felirat mellett a „kereskedelmi forgalomba nem hozható” jelzés is szerepel (ítélet 42. pont).

Az ilyen megjelölés, amely egyértelműen kifejezi az érintett védjegy jogosultjának azon szándékát, hogy az e védjeggyel megjelölt árukat ne értékesítsék sem az EGT-n kívül, sem pedig e térségen belül, önmagában, ellenkező bizonyítékok hiányában olyan döntő tényezőnek tekinthető, amely ellentétben áll azzal a megállapítással, hogy a védjegyjogosult a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti hozzájárulását adta az EGT-n belüli forgalomba hozatalhoz (ítélet 43. pont).

Egyébiránt – tekintettel különösen a Simex Trading által az alapeljárásban előterjesztett viszontkereset terjedelmére – ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet akként kellene értelmezni, hogy az a jelen ítélet 34. pontjában leírt eseten túl magában foglalja azt az esetet is, hogy a Coty Prestige először a szóban forgó tesztereket az alapeljárásban az EGT-n belül székhellyel rendelkező egyik hivatalos viszonteladója rendelkezésére bocsátotta, felmerül a kérdés, hogy ezt a rendelkezésre bocsátást a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében vett forgalomba hozatalnak kell-e tekinteni (ítélet 44. pont).

Márpedig a szóban forgó parfümösüvegek csomagolásán szereplő „kereskedelmi forgalomba nem hozható” megjelölés kizárja, hogy ezt forgalomba hozatalnak kelljen tekinteni, mivel, amint az a jelen ítélet 43. pontjában már megállapítást nyert, e felirat egyértelműen kifejezi az érintett védjegy jogosultjának azon szándékát, hogy az e védjeggyel megjelölt árukat ne értékesítsék sem az EGT-n kívül, sem pedig e térségen belül (ítélet 45. pont).

Tekintettel arra, hogy a KVR 13. cikke (1) bekezdésének szövege lényegében azonos a védjegyirányelv 7. cikke (1) bekezdésének szövegével, azon térség meghatározásának kivételével, amelyen belül a forgalomba hozatalnak meg kellett történnie, amely körülmény az alapügy összefüggésében egyáltalában nem releváns, és mivel nincsenek egyéb olyan,

az említett rendelkezések célkitűzésével összefüggő vagy azzal kapcsolatos tényezők, amelyek ugyanezen rendelkezések eltérő értelmezését tennék szükségessé, a védjegyirányelv 7. cikkének a jelen ítélet által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolása céljából nyújtott értelmezése vonatkozik a KVR 13. cikkének (1) bekezdésére is (ítélet 46. pont).

Az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között a közösségi védjegyről szóló KVR 13. cikkének (1) bekezdését, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló 1992. május 2-án aláírt megállapodással módosított, a védjegyirányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a védjegyfenntartó jogok kimerülése kizárólag akkor következik be, ha a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálata alapján megállapítható, hogy a védjegyjogosult kifejezett vagy hallgatóságos hozzájárulását adta azon szóban forgó áruknak az Európai Közösség vagy az Európai Gazdasági Térség területén történő forgalomba hozatalához, amelyek tekintetében e jogkimerülésre hivatkoznak [ítélet 47. pont és rendelkező rész (1) bekezdés].

Az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között, amikor egy védjegyjogosult – a tulajdon átruházása nélkül és az eladás tilalma mellett – tesztereket ad át a vele szerződéses kapcsolatban álló kereskedőknek azért, hogy a lehetséges vásárlók tesztelhesék az áru tartalmát, amikor a védjegyjogosult bármikor visszahívhatja ezen árut, és amikor az áru csomagolása egyértelműen különbözik a védjegyjogosult által a viszonteladók rendelkezésére bocsátott szokásosan forgalomba hozott parfümösuvegektől, azzal a ténnyel, hogy ezek a teszterek olyan parfümösuvegek, amelyek csomagolásán a „bemutatópéldány” jelzés mellett fel van tüntetve a „kereskedelmi forgalomba nem hozható” jelzés is, — a kérdést előterjesztő bíróság által értékelendő — ellenkező bizonyítékok hiányában ellentétes annak elismerése, hogy fogalomba hozatalukhoz a védjegyjogosult hallgatóságos hozzájárulását adta [ítélet 48. pont és rendelkező rész (2) bekezdés].

Kommentárok

Az itt ismertetett ügy kapcsán a lengyel *Machnicka*¹⁵ átfogó tanulmányban elemzi az EU Bíróságának illatszerügyekben hozott ítéleteit, valamint az ilyen tárgyú francia bírósági gyakorlatot. Az előbbieket: Sieckmann (C-273/00), L'Oréal kontra Bellure (C-487/07), valamint L'Oréal kontra eBay International (C-324/09).

A Coty Prestige ügy-kapcsán azt mondja, hogy a tesztereknek kiemelkedő kereskedelmi jelentőségük van, mert ezzel az eszközzel ismertetik a fogyasztókkal a kínált árut, an-

¹⁵ *Agnieszka Agata Machnicka: The Perfume Industry and Intellectual Property Law in the Jurisprudence of the Court of Justice of the EU and of National Courts. IIC, 2012, 2. sz., p. 123.*

nak jellegzetességeit. A teszter segítségével hívják fel a potenciális vevő figyelmét az árura. Ezért az illatszergyártó cégeknek elsődendő érdekük fűződik ahhoz, hogy a kereskedelem a tesztereket rendeltetésüknek megfelelően használja, vagyis hogy a vevőknek lehetőségük legyen a parfümök tesztelésére. Ezért az olyan illatszer árusítása, amelynek a flakonján, címkéjén félreérthetetlenül látható, hogy teszterről van szó, nemcsak a termék imázsához fűződő luxus érzetét csökkenti lényegesen, de komoly mértékben árt a gyártó, valamint a termék hírnevének is. Ezért az illatszergyártóknak különös érdekük fűződik ahhoz, hogy a teszterflakonokat a kereskedők eredeti rendeltetésüknek megfelelően használják, és tartózkodjanak az ilyen flakonok eladásától, amit a szerződés is tilt.

A kommentátor azt mondja, hogy az ítéletből kiolvasható, hogy a szelektív értékesítési hálózat — miként azt a DIOR-licenciaszerződés¹⁶ kapcsán hozott ítélet is megállapította — védjegyjogilag is relevanciát nyerhet. Nevezetesen: a szelektív értékesítési hálózat keretében történő értékesítésre vonatkozó szerződés megszegése adott esetben védjegybitorlást is megvalósíthat. Szerinte az ítélet a védjegyre való jog kimerülésének nem csupán egy sajátos esetét állapítja meg, de hozzájárul a védjegytulajdonos pozíciójának erősítéséhez is. Sőt, bővíti a védjegyjogosult hozzájárulásának a fogalmát is, amikor ezt a védjegyes áruk piaci forgalmazása meghatározott esetére kiterjeszti.

Ullmann,¹⁷ a Német Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke hasonlóképpen azt mondja, hogy a Coty Prestige-ügyben hozott ítélet azonos koncepción alapul, mint a DIOR-licenciaszerződés¹⁸ ügyben hozott, ahol is a csődbe jutott licenciavevő diszkont áruházakban értékesítette a presztízsértékű DIOR fűzőket. Az EU Bírósága abban a korábbi esetben a jogkimerülést ugyancsak nem állapította meg, valamint a védjegyjogosult és annak vevője közötti tisztán kötelmi jogi megállapodásnak messzemenő (*weite*) jogértelmezés segítségével kvázi dologi jogi hatályt tulajdonított, amely még harmadik személyek vonatkozásában is fennáll. Erről a kommentátor azt mondja, hogy ha ez a tendencia megszilárdul, akkor ez elgondolkoztató súlyeltolódást eredményezhet a védjegyjogosultak javára és a fogyasztói érdekek terhére. Ez annál is inkább előfordulhat, mivel az ilyen kérdések általában a szelektív értékesítési hálózatok kapcsán merülnek fel, amely utóbbiak viszont versenyjogi aggályokat vethetnek fel (*nicht unbedenklich*).

Ruess¹⁹ ügyvéd ugyancsak az EU Bírósága korábbi ítéleteire – DAVIDOFF (hozzájárulás), valamint DIOR (szelektív értékesítés) – utal, és az ezekben kifejtett gondolatok megerősítését állapítja meg. A Coty Prestige-ügyben hozott ítélet szerinte is a védjegytulajdonos jogait erősíti, és ugyanakkor azt is szemlélteti, hogy mennyire fontos, hogy a szelektív értékesítési hálózat konkrét szerződéses eszközökkel legyen körülbástyázva. Ezért azt javasolja, hogy

¹⁶ Vö. dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság gyakorlata védjegyügyekben, II. Miskolc, 2010, p. 281.

¹⁷ E. Ullmann: Keine markenrechtliche Erschöpfung bei Parfümtestern. In: *Sosniza*: jurisPR-WettBR, 2010, 11. sz.

¹⁸ Vö. Vida: i. m. (16).

¹⁹ P. Ruess: Markeninhaber muss dem Inverkehrbringer von Parfümtestern zustimmen. GRUR-Prax, 2010, p. 289.

azok a védjegytulajdonosok, akik már rendelkeznek szelektív értékesítési hálózattal, az erről szóló szerződéses rendelkezéseket a Coty Prestige-ügyben hozott ítélet fényében vizsgálják felül. Ha pedig a szerződések reklámanyag átadásáról is rendelkeznek, akkor ezt biztonsági okokból célszerű „eladhatatlan”-nak minősíteni, valamint a szerződést azzal kiegészíteni, hogy ez kizárólag reklámcélra használható fel, s az továbbra is a védjegytulajdonos rendelkezése alatt marad, és bármikor visszahívhatja.

Észrevételek

1. *Machnickának* az illatszeriparra koncentráló gondolataihoz kapcsolódva az olvasónak alighanem az jut először eszébe, hogy akad-e Magyarországon szelektív értékesítési hálózat? Messzire vezetne, ha e sorok írója ennek felderítésére vállalkozna.

Ugyanakkor bizonyosra vehető, hogy nemcsak a vezető parfümvédjegyek, valamint a luxus ruházati cikkek vonatkozásában a külföldi védjegytulajdonosok nálunk sem követnek más politikát, mint Németországban, Franciaországban vagy akár Szingapúrban. De talán még az autókereskedelemben (bemutató autók) is felvetődhetnek hasonló kérdések.

Ezért a jogkimerülés-belenyugvás kérdéseit elemző ítélet ismertetése még a tényállás különlegessége ellenére sem felesleges.

2. A releváns tényállást az ítélet 34. pontja foglalja össze: a szingapúri reklámozás céljából odaszállított tesztereket a védjegytulajdonos engedélye nélkül Németországba szállították vissza, és ott értékesítették. Az ilyen tényállás kizárja a jogkimerülést.

Felmerül a kérdés: ha a dolog ilyen egyszerű, mi szükség volt az előzetes döntéshozatalra?

3. Az előzetes döntéshozatali kérdés szükségessége felől a tagállamok nemzeti bíróságai autonóm módon döntenek. Ha az EU Bírósága az előzetes döntéshozatalt feleslegesnek tartja (*acte clair – világos jogi norma*) az EU Bírósága közli ezt a megkereső bírósággal, vagy jogértelmező ítélet helyett rövid jogértelmező végzéssel válaszol.

A nemzeti bíróság autonóm – a jogértelmezési megkeresést mellőző – állásfoglalására példa többek között a PALMOLIVE CLASSICO-ügy,²⁰ amikor a magyar bíróság mindhárom fórumon arra az álláspontra helyezkedett, hogy az EU Bírósága a C-283/81 ügyszámú CILFIT-ügyben a jogkimerülés feltételeit kellőképpen kimunkálta.

Talán a CILFIT-ítélettel szemben felhozott nagyszámú bírálat indította a Nürnbergi Fellebbviteli Bíróságot, hogy előzetes döntést kérjen, de az is lehet, hogy a tényállás jelentős eltérése (reklámanyag mint védjegyhordozó, a teszterek védjegyjogi megítélése).

Érdekes ugyanakkor, hogy az EU Bírósága ítéletében ezeket az elemeket tárgyalja ugyan, a hangsúly azonban a korábbi DAVIDOFF-ügyben hozott ítéletnek a hozzájárulás kérdésében kifejtett nézetein (39., 40. pont) van. Kétségtelen, hogy ez utóbbinak a jogkimerülésnél „vívóválasztó” szerepe van, illetve lehet.

²⁰ *Vida: i. m. (16), p. 363.*